

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.]
Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

RADA EVROPY
EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA
PÁTÁ SEKCE

VĚC RŮŽOVÝ PANTER, O. S., proti ČESKÉ REPUBLICĚ
(stížnost č. 20240/08)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

2. února 2012

*Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.
Rozsudek je v autentickém francouzském znění publikován na internetových stránkách Evropského soudu pro lidská práva v databázi HUDOC (www.echr.coe.int). Pořizovaný úřední překlad do českého jazyka není autentickým zněním rozsudku.*

Ve věci Růžový panter, o. s., proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (pátá sekce), zasedající v senátu ve složení

Dean Spielmann, *předseda*, Elisabet Fura,

Karel Jungwiert,

Boštjan M. Zupančič,

Mark Villiger,

Ganna Yudkivska,

Angelika Nußberger, *soudci*,

a Claudia Westerdiek, *tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 10. ledna 2012,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 20240/08) směřující proti České republice, kterou dne 18. dubna 2008 podalo Soudu občanské sdružení Růžový panter, o. s. („stěžovatelské sdružení“), na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

2. Stěžovatelské sdružení zastupuje pan S. Polčák, advokát zapsaný v seznamu advokátů České advokátní komory. Českou vládu („vláda“) zastupuje její zmocněnec pan V. A. Schorm.

3. Stěžovatelské sdružení především tvrdí, že tím, že bylo v občanském soudním řízení odsouzeno za zásah do práv na ochranu osobnosti jednotlivce, porušily soudy jeho právo na svobodu projevu zaručené článkem 10 Úmluvy.

4. Dne 18. března 2011 byla stížnost oznámena vládě. Na základě článku 29 odst. 1 Úmluvy bylo dále rozhodnuto, že senát projedná přijatelnost a odůvodněnost stížnosti současně.

SKUTKOVÝ STAV

I. OKOLNOSTI PŘÍPADU

5. Stěžovatelské sdružení je sdružením podle českého práva se sídlem v Praze, jehož předmětem činnosti je boj proti korupci ve veřejné správě.

6. Dne 4. října 2004 uveřejnilo stěžovatelské sdružení na svých internetových stránkách tiskovou zprávu ke kauze lehkých topných olejů (tzv. „LTO“), tedy ke značně medializované aféře týkající se rozsáhlých daňových úniků. Tisková zpráva měla podobu výzvy určené I. L., poslanci a místopředsedovi Poslanecké sněmovny, který se později stal ministrem vnitra, a který byl touto cestou vyzván, aby objasnil své vztahy k jistým osobám, včetně T. P. Příslušná část tiskové zprávy, v níž se citovala všechna jména v plném rozsahu, zněla následovně:

„Před zhruba pěti lety se I. L. zúčastnil výpravy na horu Kilimandžáro, kde se, jak posléze tvrdil, náhodně setkal s V. K., obchodníkem s lehkými topnými oleji, dnes odsouzeným za přípravu vraždy.

Domníváme se, že je nutné, aby se poslanec I. L. veřejně vyjádřil k tomu, zda-li to, že pronajímá prostor v jeho domě T. P. (...), je podobná náhoda (...), neboť T. P. byl v minulosti členem představenstva společnosti M., a. s., ve které ve stejný čas vykonával funkci předsedy dozorčí rady další odsouzený v kauze vraždy spojené s podvody s LTO, M. Š. Jediným akcionářem společnosti M. je společnost O. P., ve které v minulosti působil V. K. (...). Není možné, aby poslanec I. L. nevěděl, že je T. P. propojen s osobami obchodujícími s lehkými topnými oleji, neboť před časem o kauze informovala média.

Vyzýváme poslance PSP ČR I. L., aby veřejně a zcela konkrétně vyjasnil své vztahy jak s V. K., tak T. P. a zároveň uvedl, zda-li se domnívá, že je společensky únosné, aby místopředseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a stínový ministr vnitra pronajímal ve svém domě osobě, která se svého času spolčila v rámci svých podnikatelských aktivit s osobami odsouzenými za přípravu vraždy související s obchody s LTO.“

7. T. P., podle kterého skutečnost, že byl členem představenstva společnosti M. ve stejné době, kdy byl M. Š. předsedou její dozorčí rady, nebylo možné kvalifikovat jako vazbu nebo spolčení s osobami později odsouzenými za přípravu vraždy, podal proti stěžovatelskému sdružení žalobu na ochranu osobnosti, kterou se domáhal odstranění tiskové zprávy, zveřejnění omluvy na internetových stránkách a v některém z deníků a dále zadosti učinění v penězích.

8. Dne 6. června 2005 Krajský soud v Praze žalobě T. P. vyhověl a stěžovatelskému sdružení uložil, aby tiskovou zprávu ze svých internetových stránek stáhlo, uveřejnilo omluvu a zaplatilo T. P. náhradu nemajetkové újmy ve výši 100 000 Kč (asi 3 300 eur podle kursu platného k uvedenému datu). Krajský soud, který vyšel z řady důkazů, včetně vysvětlení výrazu „spolčení“ uvedeného ve slovníku českého jazyka, dospěl k závěru, že tvrzené skutečnosti jsou sice nepopíratelné, ale nemohou vést k formulacím, které žalobce napadá. Vzhledem k tomu, že těm, jimž byly informace zveřejněné stěžovatelským sdružením určeny, nemuselo být nutně známo, že společnost M. obchoduje s papírem, a nikoliv s LTO, vzbuzovaly u nich tyto informace dojem, že T. P. pomáhal V. K. a M. Š. při obchodování s LTO či dokonce připravoval vraždu, a že se tedy jedná o osobu, která je hodna nikoliv důvěry, ale opovržení, a právě z toho důvodu by se měl I. L. vyjádřit ke svým vztahům k ní. Pod právo na zveřejňování informací nicméně nelze dle názoru soudu zahrnout informace klamavé a podané takovým způsobem, že jejich příjemci nakonec obdrží informaci, která se odlišuje od svého původního základu. Soud rovněž uvedl, že stěžovatelské sdružení, které chtělo kritizovat poslance I. L., nevzalo zřetel na práva třetích osob a projevilo ve svých dedukcích nedbalost, neboť způsob, jakým naložilo s veřejně přístupnými údaji, je nepřijatelný. Stěžovatelské sdružení se tedy tím, že zveřejnilo nepřesný a zkreslený text, který vzbuzoval mylný dojem o osobě T. P., dopustilo hrubé nedbalosti a neoprávněným způsobem zasáhlo do práva T. P. na soukromý život, čest a dobrou pověst. Při stanovení výše náhrady nemajetkové újmy vzal krajský soud v úvahu skutečnost, že internetové stránky stěžovatelského sdružení, zaměřeného na boj s korupcí, jsou považovány za poměrně významné, důvěryhodné a seriózní, dále skutečnost, že se informace z tiskové zprávy objevily v článku zveřejněném v jednom z deníků, který čte široká veřejnost, a že se tedy v projednávané věci jedná o velmi nebezpečný zásah, což je umocněno tím, že vážnost u klientů je důležitou podmínkou profesního života T. P. Nicméně s ohledem na to, že T. P. mohl sám svou pověst uchránit lépe, pokud by ukončil své funkce ve společnosti M. ihned poté, co vyšlo najevo podezření týkající se V. K. a M. Š., nepřiznal krajský soud T. P. celou požadovanou částku (150 000 Kč).

9. Stěžovatelské sdružení podalo proti tomuto rozhodnutí odvolání s tím, že o osobě T. P. uvedlo pouze pravdivé a veřejně dostupné informace, aniž je hodnotilo. Stěžovatelské sdružení s poukazem na to, že výraz „spolčit se“ nelze chápat pouze v trestněprávním smyslu, vyjádřilo nesouhlas se závěrem soudu, dle něhož sporné formulace vzbuzují dojem, že T. P. pomáhal V. K. a M. Š. při obchodování s LTO nebo při přípravě vraždy.

10. Dne 24. ledna 2006 potvrdil Vrchní soud v Praze rozsudek ze dne 6. června 2005, s výjimkou rozhodnutí o náhradě nákladů řízení. Vrchní soud, který se ztotožnil s právními závěry krajského soudu, konstatoval, že se stěžovatelské sdružení neomezilo na pouhou publikaci obsahu veřejných dokumentů, ale tyto informace „vylepšilo“ svou ničím nepodloženou spekulací o propojení mezi T. P. a V. K. s M. Š. v souvislosti s přípravou vraždy a obchody s LTO, tedy propojení, které se muselo zdát běžnému čtenáři jako evidentní. Míra dehonestace žalobce byla zvýšena i použitým výrazem trestněprávní terminologie „spolčit se“ a dále nepravdivým tvrzením o kontaktech žalobce s osobami „odsouzenými“, neboť v době, kdy byl T. P. členem představenstva společnosti M., V. K. a M. Š. ještě odsouzení nebyli. Vrchní soud v této souvislosti zdůraznil, že svoboda projevu a právo veřejnosti na informace jsou omezeny právem T. P. na ochranu osobnosti a nelze pod ně zahrnout publikování nepravdivých nebo zkreslených informací. Konečně konstatoval, že není třeba doplnit důkazy výsledkem J. L., která měla vypovídat ohledně podnikatelských vztahů dotčených osob, s odůvodněním, že se nejedná o svědectví ohledně možného zapojení T. P. do obchodování s LTO nebo do přípravy vraždy.

11. Stěžovatelské sdružení podalo proti rozsudku Vrchního soudu v Praze dovolání, v němž namítalo nesprávné právní posouzení věci a vyjádřilo nesouhlas s výkladem tiskové zprávy, provedeným soudy nižšího stupně. Zdůraznilo, že pouze zveřejnilo pravdivé skutečnosti, které T. P. nepopírá, a namítalo, že vrchní soud odmítl vyslechnout svědkyni J. L. Rovněž uvedlo, že v rámci mimosoudního vyrovnání T. P. navrhlo, že výraz „spolčit se“ nahradí jiným, neutrálnějším výrazem, avšak T. P. na to nereagoval.

12. Dne 28. června 2007 prohlásil Nejvyšší soud dovolání za nepřipustné. S odvoláním na judikaturu Soudu připomněl, že v případě střetu svobody projevu a práva na ochranu cti a dobré pověsti přísluší soudům, aby na základě okolností každého případu posoudily, zda sporné výroky dosahují takové intenzity, že zasahují do práva na ochranu osobnosti dané osoby, tedy zda jsou informace pravdivé, zda je forma jejich veřejné prezentace přiměřená a zda zásah do osobnostních práv je nevyhnutelným průvodním jevem výkonu kritiky. Nejvyšší soud potvrdil názor odvolacího soudu, podle něhož publikování nepravdivých či zkreslených informací nelze zahrnout pod právo na informace (pravdivé a objektivní), a došel k závěru, že rozsudek odvolacího soudu nemá po právní stránce zásadní význam, který by mohl založit přípustnost dovolání.

13. Stěžovatelské sdružení napadlo výše uvedená rozhodnutí ústavní stížností, v níž se dovolávalo svého práva na svobodu projevu a práva na spravedlivý proces. Předně uvedlo, že rozhodnutí o náhradě nemajetkové újmy pro ně bude likvidační, neboť vzhledem k tomu, že nemá majetek, není schopno ji uhradit. Dále vyjádřilo nesouhlas s tím, jakým způsobem soudy vyložily jím zveřejněné informace, a zdůraznilo, že žádné z médií z nich nevyvodilo jakékoliv zapojení T. P. ve věci LTO. Stěžovatelské sdružení tvrdilo, že pouze využilo některých skutečností, jejichž pravdivost T. P. ani soudy nepopírají, k tomu, aby položilo otázky zástupci veřejné moci, což by bez uvedení předmětných skutečností možné nebylo. Dále uvedlo, že výraz „spolčit se“ lze vykládat několika možnými způsoby a v projednávané věci musí být považován za hodnotový soud, který je třeba posuzovat v jeho kontextu, a nikoliv izolovaně. Je totiž důležité, že tento výraz doprovázelo slovní spojení „v rámci svých podnikatelských aktivit“; kromě toho i T. P. během soudního jednání prohlásil, že má s V. K. a M. Š. „podnikatelskou vazbu“. Stěžovatelské sdružení konečně namítalo, že odvolací soud odmítl vyslechnout svědkyni J. L., a kritizovalo lakonické odůvodnění jeho rozsudku.

14. Dne 14. listopadu 2007 odmítl Ústavní soud tuto ústavní stížnost jako zjevně neopodstatněnou. Dospěl k závěru, že se tvrzení stěžovatelského sdružení týkají „čtvrté instance“, neboť směřují pouze proti právním závěrům soudů, které nicméně námitky a důkazy předložené stěžovatelským sdružením řádně posoudily. Jejich rozhodnutí jsou

srozumitelným způsobem odůvodněna, jsou v souladu s judikaturou Soudu a vycházejí z výkladu, který není svévolný a ani v rozporu se zásadou spravedlnosti.

II. PŘÍSLUŠNÉ VNITROSTÁTNÍ PRÁVO A PRAXE

15. Ústavní soud ve svém usnesení sp. zn. I. ÚS 282/99 ze dne 20. října 1999 konstatoval, že v případech tvrzeného porušení práv na ochranu osobnosti je nutno zabývat se otázkou vyváženosti těchto práv a práva na svobodu projevu, stejně jako tím, zda sporná tvrzení nepřekročila „obecně uznávaná pravidla slušnosti“, a zda se tedy co do své formy (způsob vyjádření názoru) a obsahu (skutková tvrzení) neocitla mimo meze ústavní ochrany. Ústavní soud uvedl, že při posouzení, zda lze zveřejněné informace považovat za pravdivé, je třeba hodnotit každý případ individuálně, s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem, přičemž nelze přehlížet celkový kontext sdělovaných informací. V projednávané věci, v níž jde o text zveřejněný v týdeníku, je zejména nutno respektovat specifika periodického tisku, který v některých případech musí přistupovat k určitým zjednodušováním, která nemusí nutně vést k zásahu do osobnostních práv. U běžného tisku lze tedy stěží klást na novináře nesplnitelné nároky a trvat na naprosté přesnosti skutkových tvrzení; podstatné však je to, aby celkové vyznění informace bylo správné.

16. Nálezem sp. zn. I. ÚS 367/03 ze dne 15. března 2005 uznal Ústavní soud za oprávněnou ústavní stížnost novináře, kterému bylo uloženo, aby se omluvil zpěvačce, o níž prohlásil, že nepřestala udržovat styky s „mafíány“, kteří jí v minulosti pomáhali. Ústavní soud zopakoval zásady vyplývající z judikatury Soudu, pokud jde o „tvrzení skutečnosti“ a „hodnotový soud“, a konstatoval, že otázku, zda je prohlášení stěžovatele o kontaktech uvedené zpěvačky s mafiány tvrzením skutečnosti nebo hodnotovým soudem, nelze dovozovat jen z jedné izolované věty, jak to učinily obecné soudy. K tomu, aby hodnotový soud nevybočil z mezí ústavnosti, je totiž třeba, aby měl určitý základ, při jehož posouzení je nutné vzít zřetel na celý článek a společenský kontext, v němž jsou výroky pronášeny (jak uvedl Soud v rozsudku *Feldek proti Slovensku*). Ústavní soud připustil, že veřejně šířená stanoviska nesmí vybočit z mezí v demokratické společnosti obecně uznávaných pravidel slušnosti, to nicméně dle jeho názoru neznamena, že polemická, kontroverzní, šokující nebo třeba i někoho urážející tvrzení nemohou požívat ústavní ochrany. Neboť i nadnesené, přehánějící či dokonce urážející názory, jsou-li proneseny ve veřejné či politické debatě, chráněny jsou. Ústavní soud proto konstatoval, že každý názor, stanovisko nebo kritika jsou, vzhledem k významu svobody projevu, v zásadě přípustné, a že omezení svobody projevu je proto výjimkou, kterou je nutno vykládat restriktivně. V projednávané věci Ústavní soud obecným soudům vytkl, že svévolně nevzaly do úvahy jiné významy slova „mafíáni“, které jim stěžovatel nabízel a které se jeví s ohledem na kontext celé věci jako pravděpodobnější.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 10 ÚMLUVY

17. Stěžovatelské sdružení namítá, že jeho odsouzení k náhradě nemajetkové újmy za to, že zveřejnilo tiskovou zprávu obsahující údajně pomlouvačná tvrzení o osobě T. P., představuje porušení jeho práva na svobodu projevu a zejména práva rozšiřovat informace. V této souvislosti se dovolává článku 10 Úmluvy, jehož příslušné části zní:

„1. Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů (...).

2. Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, ochrany pořádku a předcházení zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.“

18. Vláda s tímto tvrzením nesouhlasí.

A. K přijatelnosti

19. Soud konstatuje, že tato námitka není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy a že tu není žádný jiný důvod, pro který by měla být prohlášena za nepřijatelnou. Je tedy třeba ji prohlásit za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

1. Tvrzení stran

20. Stěžovatelské sdružení se domnívá, že jeho odsouzení v občanskoprávním řízení za zásah do osobnostních práv T. P. představuje nepřiměřený zásah do jeho práva na svobodu projevu. Dle jeho názoru nelze v projednávané věci přičítat výrazu „spolčit se“ jiný význam než „být propojen, mít vazbu“, ani jej dávat do trestněprávního kontextu jen z toho důvodu, že dotčená věta zmiňuje trestný čin. Stěžovatelské sdružení tvrdí, že T. P. a V. K. navázali kontakty či „se spolčili“ v rámci svých podnikatelských aktivit, neboť V. K. přímo jmenoval T. P. do představenstva společnosti M. a T. P. pracoval i pro jiné společnosti řízené V. K. Ve stejné době působil T. P. také jako člen zastupitelstva města, což sice nemělo v kontextu tiskové zprávy význam, ale je to určující pro rozsah ochrany jeho osobnosti.

21. Stěžovatelské sdružení zdůrazňuje, že i když byla kauza LTO značně kritizována a medializována a třebaže v ní byli V. K. a M. Š. nesporně zapojeni, nikdy nebyli za tuto činnost trestně stíháni. Podle stěžovatelského sdružení je tedy paradoxní to, že soudy na jednu stranu považují obchodování V. K. a M. Š. s LTO za podnikatelskou činnost, kterou současně hodnotí jako protiprávní, a na druhou stranu mají za to, že by propojení T. P. s kauzou LTO mohlo poškodit jeho pověst, když tato kauza nikdy nebyla předmětem trestního řízení. Stěžovatelské sdružení tvrdí, že právě kvůli tomuto paradoxu užilo výrazu „spolčit se v rámci svých podnikatelských aktivit s osobami odsouzenými za přípravu vraždy související s obchodováním s LTO“, neboť to odpovídá pravdivému tvrzení a současně vyjadřuje určitou nuanci hodnocení. Nelze totiž – jako to činí soudy a vláda, ale jak to nikdy neučinila média, která tiskovou zprávu převzala – dávat spornou větu do trestněprávního kontextu s tím, že naznačuje zapletení T. P. do trestného činu či vraždy, a to vzhledem k tomu, že vražda nemůže být předmětem podnikatelské činnosti a že V. K. a M. Š. nebyli nikdy odsouzeni z jiného důvodu.

22. Stěžovatelské sdružení mimoto poznamenává, že v okamžiku, kdy T. P. začal působit ve společnosti M., V. K. sice ještě nebyl za vraždu odsouzen, ale v době, kdy se tisková zpráva objevila, již odsouzen byl. T. P. s ním navíc dále spolupracoval i poté, co bylo zahájeno trestní stíhání, přičemž současně působil jako člen zastupitelstva města, což je skutečnost, kterou soudy nevzaly v úvahu. Jako daňový poradce a osoba veřejně činná si totiž měl být vědom rizika, že si někdo všimne jeho spolupráce s podezřelými osobami, informuje o tom veřejnost a vyjádří svůj názor na toto chování.

23. Stěžovatelské sdružení konečně tvrdí, že před vnitrostátními soudy opakovaně namítalo, že výše náhrady nemajetkové újmy, která mu byla uložena, je příliš vysoká a bude pro ně likvidační. Ve skutečnosti bylo schopno tuto částku uhradit jen díky příspěvkům svých

příznivců, kteří v jeho prospěch zorganizovali sbírku; ta nicméně nemohla zabránit exekučnímu řízení zahájenému na návrh T. P. ani dodatečné sankci ve výši 10 000 Kč za opožděnou úhradu.

24. Vláda je přesvědčena, že se v projednávané věci jedná o zásah ospravedlnitelný na poli článku 10 odst. 2, neboť byl předvídan občanským zákoníkem a byla jím sledována ochrana pověsti nebo práv jiných. Pokud jde o otázku, zda byl tento zásah nezbytný v demokratické společnosti, je dle názoru vlády namíste přihlídnout k obecnému významu sporného slova „spolčit se“, kontextu a nezbytnosti použití tohoto slova v daném textu, postavení T. P. a stěžovatelského sdružení, stejně jako k přiměřenosti uložené sankce.

25. Vláda tvrdí, že slovo „spolčit se“ má v dnešní češtině pouze negativní zabarvení, neboť se používá výlučně ve spojení s trestným činem „zločinného spolčení“ nebo v obecnější rovině jako označení spojení, které je obecně považováno za odsouzeníhodné, nebo jej alespoň jako takové vnímá mluvčí. Pokud je tento výraz užíván i v souvislostech, které jsou neutrální nebo ze subjektivního pohledu spíše kladné, potom je užíván s cílem vyjádřit určité přátelské popíchnutí, provokaci či nadsázku. V projednávané věci navíc stěžovatelské sdružení užilo tohoto slova v kontextu velmi závažné trestné činnosti, čímž zvýšilo jeho nevhodnost a u běžného čtenáře vyvolalo nepodložený dojem, že propojení mezi T. P., V. K. a M. Š. může nějakým způsobem souviset se zmíněnou trestnou činností. Z tiskové zprávy také není jasně patrný časový sled jednotlivých událostí. Klíčová věta totiž budí dojem, že se T. P. spolčil s V. K. a M. Š. až poté, co již byli za přípravu vraždy odsouzeni, zatímco ve skutečnosti se T. P. stal členem představenstva společnosti M. předtím, než bylo ve věci trestní stíhání zahájeno. Dále kromě skutečnosti, že T. P. působil ve společnosti M., se v tiskové zprávě neuvádí nic, co by mu bylo možné vytknout nebo by zavdávalo pochybnosti o jeho čestnosti. Tvzení o „spolčení“ tudíž nejsou vůbec založena na skutkovém základě. Podle názoru vlády tkví problém v tom, že stěžovatelské sdružení na základě informací, které mělo k dispozici a jejichž pravdivost nebyla nikdy popřena, učinilo zcela neadekvátní závěr o tom, že se T. P. „spolčil“ s osobami s velmi pochybnou pověstí a že je z toho důvodu způsobilý poškodit image jakékoliv osoby, v daném případě poslance I. L. Pokud tedy – jak stěžovatelské sdružení tvrdí – tisková zpráva směřovala výlučně proti samotnému poslanci, mělo být stěžovatelské sdružení při svém hodnocení osoby T. P. daleko obezřetnější a namísto slova „spolčit se“ mělo použít přijatelnější výraz, který by byl dostačující k dosažení účelu, který tisková zpráva sledovala (tedy poukázat na údajnou vazbu mezi I. L. a V. K.); rovněž mohlo T. P. označit pouze iniciálami. V daném kontextu je bez významu skutečnost, že pan T. P. v době, kdy byl členem představenstva společnosti M., působil zároveň jako člen zastupitelstva města, což je ostatně skutečnost, o níž se tisková zpráva vůbec nezmiňuje a která nebyla v době, kdy se tisková zpráva objevila, aktuální; nelze se tak zde podle názoru vlády dovolávat toho, že meze přijatelné kritiky, jde-li o politiky, jsou širší.

26. Vláda se mimoto domnívá, že stěžovatelské sdružení, které se zaměřuje na korupci ve veřejné správě, si nemůže osobovat právo uchylovat se ke stejné míře nadsázky jako novináři a ve svých vyjádřeních musí být velmi opatrné. Rovněž je třeba zohlednit, že stěžovatelské sdružení bylo odsouzeno pouze v občanskoprávním řízení a že krajský soud dbal na zachování rozumného vztahu přiměřenosti mezi výší přiznané náhrady nemajetkové újmy a újmou, kterou utrpěla pověst T. P., jemuž ostatně nebyla přiznána celá požadovaná částka. Soud přitom nebyl povinen brát zřetel na majetkové poměry stěžovatelského sdružení, které navíc před soudy nižšího stupně nikdy neargumentovalo tím, že je výše náhrady nemajetkové újmy, kterou má T. P. zaplatit, vzhledem k jeho finanční situaci nepřiměřená; na její nepřiměřenost si nestěžuje ani v řízení před Soudem. V každém případě vláda, mj. ve světle případů, o nichž Soud rozhodoval v minulosti, nepovažuje částku 100 000 Kč v dané věci za zcela nebo zjevně nepřiměřenou a zdůrazňuje, že představuje zhruba pět a půl násobek průměrné měsíční mzdy v dané době a že stěžovatelské sdružení je stále aktivní, a nebylo tedy

nuceno v důsledku této peněžité sankce svoji činnost ukončit. Vláda se domnívá, že se vnitrostátním orgánům podařilo nalézt spravedlivou rovnováhu mezi ochranou práva stěžovatelského sdružení na svobodu projevu a ochranou práva T. P. na respektování jeho soukromého života, aniž přitom překročily meze uvážení, kterými v daném ohledu disponují.

2. Hodnocení Soudu

27. Soud předesílá, že žádná ze stran zjevně nezpochybňuje, že dotčené odsouzení představuje „zásah“ do výkonu práva stěžovatelského sdružení na svobodu projevu, že k němu došlo na základě zákona, konkrétně na základě ustanovení občanského zákoníku upravujících ochranu osobnosti, a že sledovalo jeden z legitimních cílů ve smyslu článku 10 odst. 2 Úmluvy, a to ochranu pověsti jiných, konkrétně pak pověsti T. P. Soud s tímto tvrzením souhlasí.

28. Soudu tedy zbývá posoudit, zda byl tento zásah v demokratické společnosti „nezbytný“ k dosažení sledovaného legitimního cíle. V této souvislosti Soud odkazuje na základní zásady vyplývající z jeho judikatury k této problematice (viz mezi mnoha jinými, *Lindon, Otchakovsky-Laurens a July proti Francii* [velký senát], č. 21279/02 a 36448/02, § 45 a 46, ESLP 2007-XI; *July a Sarl Libération proti Francii*, č. 20893/03, § 60-64, 14. února 2008).

29. Úlohou Soudu při výkonu kontrolní pravomoci není nahrazovat příslušné vnitrostátní soudy, nýbrž ve světle článku 10 přezkoumat rozhodnutí, která přijaly na základě svého vlastního prostoru k uvážení. To neznamená, že se při přezkoumání musí omezit na posouzení, zda žalovaný stát použil uvážení v dobré víře, s náležitou péčí a rozumným způsobem; je třeba, aby pohlížel na dotčený zásah ve světle případu jako celku, včetně obsahu projevu stěžovatele a kontextu, ve kterém jej učinil (*News Verlags GmbH & Co. KG proti Rakousku*, č. 31457/96, § 52, ESLP 2000-I; *Lešník proti Slovensku*, č. 35640/97, § 52, ESLP 2003-IV). Soudu zejména přísluší, aby určil, zda lze důvody, které vnitrostátní orgány uplatnily k ospravedlnění zásahu, považovat za „relevantní a dostatečné“, a zda bylo dotčené opatření „přiměřené sledovaným legitimním cílům“ (*Chauvy a ostatní proti Francii*, č. 64915/01, § 70, ESLP 2004-VI). Přitom se Soud musí přesvědčit, že vnitrostátní orgány použily standardy, které jsou slučitelné se zásadami vtělenými do článku 10, a navíc že založily svá rozhodnutí na přijatelném zhodnocení relevantních skutkových okolností (*Kyprianou proti Kypru* [velký senát], č. 73797/01, § 171, ESLP 2005-XIII; *Lindon, Otchakovsky-Laurens a July*, cit. výše, § 45).

30. Kromě toho ve věcech, jako je tato, musí Soud přezkoumat, zda se vnitrostátním orgánům podařilo nalézt spravedlivou rovnováhu mezi ochranou svobody projevu zakotvenou v článku 10 Úmluvy na straně jedné a ochranou pověsti dotčených osob, která je jako prvek soukromého života chráněna článkem 8, na straně druhé. Posledně jmenované ustanovení si může vyžádat přijetí pozitivních opatření k účinnému respektování soukromého života, a to i ve vztazích mezi jednotlivci navzájem (*Von Hannover proti Německu*, č. 59320/00, § 57, ESLP 2004-VI; *Petrina proti Rumunsku*, č. 78060/01, § 35, 14. října 2008).

31. V projednávané věci soudy stěžovatelskému sdružení vytknuly, že v tiskové zprávě směřující proti poslanci I. L. uveřejnilo nepřesné a zkreslené informace, které pak čtenáře uváděly v omyl, neboť u něj vzbuzovaly dojem, že třetí osoba, T. P., pomáhala jiným osobám, konkrétně V. K. a M. Š., při podvodech s LTO nebo při přípravě vraždy. Stěžovatelské sdružení takové tvrzení popírá s tím, že pouze vyšlo z pravdivé skutečnosti, tedy z toho, že dotčené osoby byly propojeny v rámci svých podnikatelských aktivit, protože T. P. byl členem představenstva společnosti, v níž taktéž působili V. K. a M. Š. Dle názoru Soudu by mohlo být v projednávané věci obtížné stanovit přesnou dělící čáru mezi skutkovými okolnostmi a hodnotovými soudy, neboť odsouzení stěžovatelského sdružení se

nezakládalo ani tak na skutkových tvrzeních jako takových, jako spíše na způsobu, jakým byly prezentovány veřejnosti, a na dojmu, který mohly u čtenáře vyvolat. Text byl totiž soudy posouzen jako dehonestující, protože stěžovatelské sdružení tím, že použilo výraz „spolčit se“, který je dle soudů výrazem trestněprávním, dále tím, že použilo nepřesné a zkreslující informace a provedlo nedbalé dedukce, sdělilo o T. P. informace, kterou jsou klamavé a odchyľují se od svého pravdivého základu.

32. V tomto ohledu Soud uznává, že zkreslení skutečnosti, není-li provedeno v dobré víře, někdy může překročit meze přijatelné kritiky: pravdivé tvrzení lze zveličit doplňujícími poznámkami, hodnotovými soudy, domněnkami či dokonce narážkami, které mohou vytvořit mylný dojem v očích veřejnosti (viz např., *Vides Aizsardzibas Klubs proti Lotyšsku*, č. 57829/00, § 45, 27. května 2004). Přestože by bylo v projednávané věci možno považovat výraz „spolčit se“ za hodnotový soud, jak to zjevně tvrdí stěžovatelské sdružení (viz § 13 a 21 výše), musí být založen na dostatečném skutkovém základě, jinak by byl přehnaný (*Lindon, Otchakovsky-Laurens a July*, cit. výše, § 55). V daném případě soudy, které ve věci rozhodovaly, jasně vysvětlily, proč přiřadily výrazu „spolčit se“ trestněprávní význam, a to poté, co posoudily dotčenou tiskovou zprávu jako celek a mimo jiné upozornily na skutečnost, že text zmiňuje vazbu mezi T. P. a osobami „odsouzenými“, ačkoliv v době zveřejnění těchto skutečností V. K. a M. Š. ještě souzení nebyli. Vnitrostátní soudy, které mohou lépe než Soud posoudit všechny skutkové okolnosti a dopad sporných tvrzení, tak řádně přezkoumaly, za jakých podmínek byla urážlivá tvrzení formulována, a zvážily všechny dotčené zájmy. Za těchto okolností nemá Soud důvod se domnívat, že tyto zájmy vhodně nevyvážily nebo že je jejich závěr v rozporu s okolnostmi případu či je dokonce svévolný.

33. Soud se rovněž domnívá, že kritéria, která vnitrostátní soudy použily k posouzení, zda dotčená tvrzení jsou dehonestující, či nikoliv, jsou v souladu s článkem 10 Úmluvy; dále Soud poznamenává, že soudy vyšší instance hojně odkázaly na judikaturu Soudu k této problematice. Zejména je třeba poukázat na to, že Krajský soud v Praze a Vrchní soud v Praze ve svých rozhodnutích zdůraznily, že právo zveřejňovat informace je omezeno právem T. P. na ochranu jeho osobnosti a nelze pod něj zahrnout zveřejňování nepravdivých a zkreslených informací. Svoboda projevu zaručená článkem 10 Úmluvy totiž není bez hranic a pro každého, kdo se jí dovolává, jsou s ní dle odstavce 2 tohoto článku spojeny určité povinnosti a určitá odpovědnost. Ty mohou mít význam tehdy, hrozí-li (jako tomu bylo v projednávaném případě) nebezpečí zásahu do pověsti a práv jiných osob. S ohledem na tyto povinnosti a odpovědnost je ochrana zakotvená v článku 10 vázána na podmínku, že dotčené osoby jednají v dobré víře a na základě pravdivých skutkových okolností tak, aby poskytovaly spolehlivé a přesné informace (viz, *mutatis mutandis*, *Fressoz a Roire proti Francii* [velký senát], č. 29183/95, § 54, ESLP 1999 I; *McVicar proti Spojenému království*, č. 46311/99, § 73, ESLP 2002-III). Soud zdůrazňuje, že v projednávané věci byl sporný text zveřejněn nikoliv v běžném tisku, ale na internetových stránkách stěžovatelského sdružení, které jako svůj cíl prezentuje boj proti korupci; z toho důvodu je třeba se ztotožnit s názorem vnitrostátních soudů, dle něhož měla veřejnost tendenci považovat takové informace za věrohodné a seriózní. A přestože je zřejmé, že k tomu, aby se stěžovatelské sdružení tohoto úkolu dobře zhostilo, musí mít možnost šířit informace takové povahy, aby zaujalo veřejnost a přispělo tak k transparentnosti činnosti zástupců veřejné moci, musí tak činit s náležitou obezřetností a umírněností.

34. Soud připouští, že stěžovatelské sdružení mělo v úmyslu zveřejněním inkriminované tiskové zprávy jménem veřejnosti vykonat kontrolu nad osobními vazbami poslance I. L., které se mu zdály pochybné. Soud nicméně upozorňuje, že těchto svých cílů mohlo stěžovatelské sdružení stejně dobře dosáhnout i jinými vhodnými prostředky (viz, *mutatis mutandis*, *Lešník*, cit. výše, § 60; *Tammer proti Estonsku*, č. 41205/98, § 67, ESLP 2001-I, a další odkazy), aniž by muselo uvádět celé jméno T. P., kterého tisková zpráva

zmiňovala pouze jako řadového občana, nebo aniž by muselo použít vůči jeho osobě zavádějící výroky.

35. Na základě toho Soud uzavírá, že „sankce“ uložená stěžovatelskému sdružení spočívá na „relevantních a dostatečných důvodech“.

36. Pokud jde o „přiměřenost“ uložené sankce, Soud uvádí, že stěžovatelské sdružení bylo odsouzeno na základě občanskoprávního řízení a že mu byla uložena povinnost stáhnout tiskovou zprávu ze svých internetových stránek, uveřejnit omluvu a zaplatit T. P. náhradu nemajetkové újmy ve výši 100 000 Kč (asi 3 300 eur podle kursu platného k uvedenému datu). Podle vlády uvedená částka představovala v té době zhruba pět a půl násobek průměrné měsíční mzdy. Podle mínění Soudu nebyla uvedena opatření, přijatá vůči stěžovatelskému sdružení, nepřiměřená legitimnímu cíli, který sledovala, byť stěžovatelské sdružení povinnostem z nich vyplývajícím dostalo s určitými obtížemi.

37. Soud závěrem konstatuje, že vnitrostátní soudy mohly důvodně pokládat zásah do výkonu práva stěžovatelského sdružení na svobodu projevu za nezbytný v demokratické společnosti ve smyslu článku 10 Úmluvy, aby ochránily pověst a práva T. P.

K porušení článku 10 Úmluvy tedy nedošlo.

II. K DALŠÍM TVRZENÝM PORUŠENÍM

38. S odvoláním na článek 6 odst. 1 Úmluvy stěžovatelské sdružení namítá, že vrchní soud odmítl vyslechnout svědkyni J. L. Toto odmítnutí soud během jednání neodůvodnil a vysvětlení, které v tomto ohledu podal v rozsudku, neodpovídá povaze a závažnosti věci. Stěžovatelské sdružení dále tvrdí, že soudy řádně neposoudily všechny relevantní skutečnosti a svá rozhodnutí zdůvodnily lakonicky.

39. Pokud jde o námitku, že odvolací soud nevyslechl svědkyni, kterou stěžovatelské sdružení navrhlo, Soud uvádí, že stěžovatelské sdružení jednak neprokázalo, že by toto svědectví mohlo vést ke zjištění relevantním pro přezkum věci, jednak nespecifikovalo jeho důkazní hodnotu ve vztahu ke sporným skutečnostem. Soud podotýká, že vrchní soud ve svém rozsudku toto odmítnutí zdůvodnil.

40. Soud rovněž poznamenává, že vnitrostátní soudy ve věci rozhodovaly podle vnitrostátního práva a na základě provedeného kontradiktorního řízení, během něhož mělo stěžovatelské sdružení možnost uplatnit své argumenty a obhájit svou tezi. Kromě toho Soud již na poli článku 10 konstatoval, že vnitrostátní soudy v dané věci řádně přezkoumaly všechny rozhodné skutečnosti a že jejich rozhodnutí spočívají na „relevantních a dostatečných“ důvodech (viz § 32-35 výše). Nic tedy nenásvědčuje tomu, že by došlo k porušení procesních záruk vyplývajících z článku 6 odst. 1.

41. Z toho vyplývá, že tuto část stížnosti je třeba odmítnout jako zjevně neopodstatněnou podle § 35 odst. 3 a 4 Úmluvy.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* stížnost za přijatelnou v části týkající se tvrzeného porušení práva stěžovatelského sdružení na svobodu projevu a ve zbývajících částech za nepřijatelnou;
2. *rozhoduje*, že nedošlo k porušení článku 10 Úmluvy.

Vyhotoveno ve francouzském jazyce a sděleno písemně dne 2. února 2012 v souladu s článkem 77 odst. 2 a 3 jednacího řádu Soudu.

Claudia Westerdiek
tajemnice

Dean Spielmann
předseda